

היום שאחרי "עם כלביא": הישג היסטורי מול איראן ? אך המערכה רחוקה מסיום

written by פרופ' קובי מיכאל | 15.07.2025

סיומו של מבצע "עם כלביא" מציב בפני ישראל הזדמנויות חדשות לצד אתגרים מורכבים. המתקפה הממוקדת באיראן הייתה הישג צבאי ומודיעיני חסר תקדים, שהסיר, בשלב זה ולפרק זמן שעדיין לא ברור, איום קיומי כפול לביטחונם של אזרחי ישראל.

אך לצד תחושת הסיפוק המובנת, המעבר להפסקת אש מול איראן מעמיד את ישראל בפני מערך אתגרים מסועף יותר מאי פעם, ובראשו יצירת מנגנון אכיפה אפקטיבית על פעולותיה של איראן והפעלתו, תוך ניהול זירות מקבילות ושמירה על רמת תיאום גבוהה ומתמשכת עם ארצות הברית.

המהלך באיראן היה מהלך אמיץ ומדויק. המטרות שהוגדרו על ידי קבינט המלחמה הושגו במלואן ? פגיעה משמעותית בפרויקט הגרעין, הסגתו לאחור והערמת קשיים משמעותיים על שיקומו, וכן פגיעה קשה במערך הטילים הבליסטיים וביכולות השיגור של טהרן ובפגיעה במערך הפיקוד והשליטה הבכיר של משמרות המהפכה והצבא ובכלל זה סיכול בכירים באותן מערכות. כל אלו העבירו מסר ברור, ברוח "דוקטרינת בגין", כי מדינת ישראל לא תקבל מציאות בה האויב בונה יכולות המאיימות על עצם קיומה.

יחד עם זאת, המערכה רחוקה מלהסתיים. איראן מצידה איננה הרוסה ? אלא פצועה וזועמת. מהלך הנקמה האיראני, כל אימת שהמשטר הנוכחי נותר על מכונן, הוא רק שאלה של זמן. טהרן צפויה להפעיל את "גנרטור החירום" שלה תוך חציית כל מה שאולי היה בעבר בחזקת קווים אדומים, כך למשל, ניסיונות פגיעה בגנרלים או פוליטיקאים בכירים ומטרות אזרחיות בארץ ובעולם.

אם כן, השלב הבא במערכה מול איראן יחייב ביסוס מנגנוני אכיפה אפקטיביים ? שימנעו שחזור היכולות של האויב, יבלמו את שחיקת ההרתעה ויבטיחו שישראל לא תשוב להתמודד עם איום קיומי ותוכל לסיכול איומים ביטחוניים אחרים כלפי ישראל וכלפי יעדים ישראלים ויהודיים מחוץ לישראל.

כעת יותר מאי פעם נדרש שיתוף פעולה יוצא דופן בין הדרג המדיני והצבאי ולהעתיק את ההצלחה הכבירה מול איראן גם לרצועת עזה. על אף הישגים משמעותיים והמשך הכרסום ביכולות הצבאיות של חמאס והחלשת היכולות הממשליות והשליטה על הספקת הסיוע ההומניטרי, חמאס טרם הוכרע ככוח שלטוני.

מנהרות רבות עומדות בעינן, והחטופים המוחזקים בידי הארגון משמשים כמנוף לשיקום כוחו

ולשרידותו. חמאס אף לא בוחל באמצעים לחבל במנגנון החלוקה של קרן הסיוע האמריקנית (GHF), כולל ירי לעבר עזתים בקרבת מוקדי החלוקה.

ברקע האמור, חותר ממשל טראמפ להסכם הפסקת המלחמה ושחרור החטופים כחלק או כתשתית לעסקה אזורית כוללת. הגעה להסכם רחב בהחלט עשויה לקדם אינטרסים ישראלים חשובים: נורמליזציה עם ערב הסעודית, אינדונזיה ומועמדות נוספות, לצד הסכמות והסדרים ביטחוניים עם סוריה ולבנון, שבהמשכם שיתופי פעולה בתחומי האנרגיה, המים ואולי גם חקלאות וסביבה, תוכלנה לייצר ארכיטקטורה אזורית חדשה, שישראל היא אחד מעמודי היסוד שלה, שתוכל להביא למרחב ביטחון ושגשוג.

אך במידה ותיכפה על ישראל הפסקת המלחמה כשחמאס נותר ריבון אפקטיבי, תועמד ישראל בפני אתגרים ואיומים מרצועת עזה ומזירות אחרות המרכיבות את ציר ההתנגדות, שתשאבנה עידוד ממה שיוצג כניצחון אולטימטיבי של חמאס ושל רעיון ההתנגדות.

המשמעות המעשית לישראל היא שעליה לדבוק בתכנית "מרכבות גדעון" עד לכיבוש מלא של הרצועה והחלת ממשל צבאי זמני שתכליתו מניעת יכולות השיקום מחמאס, ושליטה אפקטיבית בחלקות הסיוע ההומניטרי לאוכלוסייה.

תכליתו של הממשל הצבאי היא למנוע מחמאס את היכולת להשתקם צבאית ולנתקו מהאוכלוסייה האזרחית, כמקור כוח, באמצעות שליטתו בהספקת הסיוע ההומניטרי. הממשל הצבאי אמור לאפשר את התנאים להתבססות שלטון אזרחי פלסטיני בגיבוי ובסיוע של כוח משימה בין-ערבי ואת תחילת תהליך שיקום הרצועה.

ישראל, בהידוק השורות והתיאום בין הדרגים המדיני והצבאי, תידרש לאזן בין האינטרסים הדחופים ביותר שלה לבין דרישותיו של טראמפ ולגלות גמישויות יצירתיות, תוך חתירה לתמונת סיום של הכרעה בעזה והבטחתה שמטרה עליונה זו לא תוקרב על מזבח חזון האינטגרציה האזורית, בכל מחיר, שמוביל הנשיא האמריקאי.

פורסם במעריב, בתאריך 16.07.2025.